

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

**Kiadóhivatal:**  
Plettz Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybecskerek, Ur-utca 276. sz.,  
hová az előfizetések és a lap  
széktitkására vonatkozó felső-  
lamlások intézendők.

# TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

**Szerkesztőségi iroda:**  
Nagy-Becskerek.  
Zápolya-utca 1-56 szám  
hová a lap szellemi részét illető  
minden közlemény intézendő.

**Hirdetések**  
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.  
Azonkívül az összes hirdetési  
irodáknban.

Megjelenik mindennap,  
vasár- és ünnepnapok  
kivételeivel.

## Még egy szó a katolikus nagygyűlésről.

Nagybecskerek, január 23.

A budapesti katolikus nagygyűlés, mely „Veni Sancte”-val kezdődött és „Te Deum”-mal végződött, ma már a múlté; kézzelfogható eredménye alig lesz az azt létrehozott és az abban résztvett tagok intenciója és óhaja szerint, de oly nyomokat hagyott hátra, melyek a hazára és nemzetre vészthozókká és átkos emlékeztetőkké lehetnek.

Actio parit reactionem: oly fizikai axioma, melyet megdönteni soha sem sikerülend és annak következtében csak az lehet a kérdés: milyen az akció? s mily mérveket öltend majd az az által szürendő reakció?

A hercegprímás kijelentette, hogy a katolikusok csak annyi jogot kérnek, követelnek, a mennyit a protestánsok az 1790—1791. törvénykövetkeztében a katolikusoktól, ezeknek nagylelkűségéből kifolyólag — nyertek.

Nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül a eminenciájának ezt az enunziációját, mely szerint a protestánsok a katolikusoktól kapták jogaikat, mert mindnyájan tudjuk, de a eminenciája előtt is ismeretes, hogy az 1790—1791. törvényeket nem az akkori római episcopatus alkotta — de arra joga és illetékességi köre sem lévén, nem is alkothatta, hanem meghozta azt a törvényt Magyarország gyűlése és szentesítette a király.

A hercegprímás e fentemlített enunziációjával szemben egyszerű kérdést állítunk fel.

Ha az 1790. év előtt a katolikus főpapság a keresztényi türelemnek és felebaráti szeretetnek egész melegével viseltetett a protestánsok iránt, ha ezeknek szabad vallás-gyakorlatuk volt, egyenlő jogokkal bírtak a katolikusokkal, és a katolikus vallás nem volt az uralkodó vallás; ha tehát a protestánsoknak jogos panaszaik és akkori viszonyaik közt méltányos követelésük éppen nem volt, — vajjon mire való lett volna az 1790—1791.

törvény? mi indok vezérelte volna az akkori törvényhozást, hogy a protestánsok jogait becikkelyezve, azokat számukra biztosítsa?

Erre adja meg a választ a nagygyűlés!!!

Hogy az akkori rendi országgyűlés tagjai katolikusok voltak — legalább túlnyomó nagy többségben — azt tagadni nem lehet: de a mint azt nem lehet tagadni, úgy nem lehet észszerűen állítani, hogy az akkori Karok és Rendek, a kik Pozsonyban összesereglettek, hogy az ország részére törvényt alkossanak, mint katolikusok és nem mint törvényhozók hosták a kérdéses törvényt; — a protestánsok tehát nem köszönheték ama törvény által biztosított jogukat sem a katolikus főpapság nagylelkűségének, sem nem vetették azokat alamizsnául, hanem megadta nekik a jogokat a korszellemtől áthátott törvényhozás, melynek tagjai első sorban voltak magyarok, és azután sorozták egymást a hitvallás szerint katolikusokra vagy protestánsokra; azután a törvény értelmében fel voltak ruházva törvényhozói joggal és mint olyanok határoztak; — és ha lehet valamit érdemül feljegyezni az akkori katolikus főpapságnak, — az az volt: hogy belátva, miszerint Magyarországot nem kizárólag a főpapság Róma intése és parancsa szerint, hanem az alkotmányos faktorok — az országgyűlés látja el törvényt, nem folytattak Rómához, nem tartottak nagygyűléseket, nem izgatták a népet a szószékről, nem gyűjtöttek aláírásokat az ország kormánya és törvényhozása ellen, nem telegrafáltak a pápának, — (telegrafot akkor szerencsére nem ismertek), hanem belenyugodtak abba, a mit az országgyűlés és a király akart.

A főérdeme tehát az akkori főpapságnak (ha az érdem és nem: köteleesség), hogy első sorban voltak magyar hazafiak, az alkotmányt élvező nemzetnek őszinte tagjai és Krisztus tanának hódoló önzetlen felebarátok, a kik nem kívántak Rómában törvényt szabni a magyaroknak, hanem itt-hon gyakorolták jogaikat mint törvény-

hozók, a nemzet és vallás javára egyaránt latba vetvén hatalmas szavukat.

A hercegprímásnak ama szerény óhaját illetőleg, hogy a katolikusok részére nem követel több jogot, mint a mennyit a protestánsok élveznek az 1790—1791. törvény alapján, az a válaszuk, hogy valóban nem értjük a eminenciáját, mert oly nagyot mondott fenti szavaival, hogy igazán nem tudjuk hamarjában: sajnáljuk-e a szegény elnyomott katolikusokat, vagy nevesztünk egy nagyot?

Hát mit is élveznek a protestánsok, a miben a katolikusok nem részesülnek?

Egy pár éve csak, hogy a protestáns püspökök fele a felsőház tagja. — Ha a hercegprímás a protestánsoknak a legújabb törvényadta, általa megirigylet jogába kíván lépni, akkor vonja meg a katolikus püspökök felétől a felsőházi tagságot.

Nem a protestánsok tulságos privilegiumairól, sem a katolikusoknak átlítólag konfiskált és megnyirbált jogairól, hanem a magyar államról, a nemzet meg erősödéséről van most szó.

Mondja meg tehát az episcopatus, érdekében fekszik-e neki az ország, a nemzet java?

Mondja meg: szent-e előtte az ország nyugalma?

Mondja meg: respektálja-e az alkotmányt? s tudja-e, hogy nem a pápa, nem a nagygyűlés, hanem a törvényhozás három tényezője alkotja számunkra a törvényt és intézi az ország ügyeit?

Mondja meg az episcopatus: össze fér-e Krisztus tanával az irigység? a türelmetlenség? a felekezetek közötti béke felbomlasztása?

És ha az episcopatus mindezen kérdésekre megnyugtató választ adhat önmagának és szavatosságát vállalhat az ország belbékéjéért, akkor folytassa a megkezdett kulturharcot, csináltasson a hecsez-káplánokkal utozai tüntetéseket saját felelősségére, de legyen elkészülve, hogy a védelemben oly fegyvert találunk választani, mely nem válnék diszere az episcopatusnak.

—Y.

## A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

### A házasságszerző influenza.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Mi türes-tagadás, — bis' én szívesen eljártam az öreg Faggyas bácsihoz, a ki melleleg megjegyezve, jómódu szappanfőző. A mi engem odahusított, nem az öreg ur fiatalkori — ezerszer elmondott s általam mindannyiszor unalommal végig hallgatott — soha meg nem történt élményei vagy a szíves háziasszony életfilozófiai előadásai, hanem egy kis szőcske angyal volt, kinek még csak látására is úgy neki szilajodott a szívem (pedig tessék elhinni, nagyon csendes kis jószág), hogy alig fért meg abban a kis retestben, mit neki a mindenek alkotója örök lakhelyül adott.

Naponta ellátogattam Faggyas bácsiékhöz anélkül, hogy csómat értem vagy ahhoz közelebb jutottam volna, mert habár szívesen látték is, valami jó rendben nem állt a szénám náluk, az ő kedves leányukat, az én angyalomat, leendő feleségemet illetőleg.

Az öreg ur nem tartotta házasságképesnek a mai fiatalosgot 30 éven alól. Nem tud a fiatal ember 30 éves kora előtt snyyira sem vergődni, — mordogatta — hogy magamagát elartassa, nehogy még házassádot elartana. — Ez a gyerekl (a mióta észrevette, hogy leánya körül csapom a szelet, csak per gyerek tessék rólm.) Hiszen jó fu, tekerékos (igaz, hogy nincs is

mit eltékozolnia), de hát én nem tudom, hogy tud-e magának annyit keressni, amennyi egy asszony eltartásához szükséges.

A papa beszédének félbesszakításával (a mamával szemben ezt nem merném megtenni) megjegyeztem, hogy ekkor napidijas voltam egy magán vállalatnál, a hol ki tudja? tán még igazgató is lettem volna, ha meg nem bukott volna (t. i. a vállalat).

Az még nem aggasztott, hogy a papának nem voltam valami nagy kegyében, ő még kapaosítható lesz. Hanem a mama! Az már nem olyan realis alakra helyezkedett, mint a papa, és sajnos! Itt még kevésbbé tudtam megnyerni a gráciát.

— Ez a mai fiatalos, sopánkodék a mama, nines ebben semmi idealizmus, semmi költészet. A nőben nem az ideál, hanem az asszonyt keresik, azután meg a nőt nem mint asszonyt, hanem mint telekkönyvi tulajdonost szeretik.

Féltéken, szóltanul hallgattam, nehogy még engem is belekeverjen, hogy de bizony én sem vagyok jobb a deákné vásznánál.

Napok multak, hetek teltek. Az öreg ur szidta a világ s vele együtt a fiatalos romlottságát; a mama életbölcséleti etőadásokat tartott. En pedig ha szerét tehettem, udvaroltam a kis Etelkának.

No, ha már az „ő” nevé megmondtam, magamról is elárulok annyit, hogy azon bizonyos magánvállalat bukása után ügyvédi irnok lettem 40 frt havi fizetéssel. Jól tessék megérteni: negyven forinttal. Ezt azért emelem úgy ki, mert

ebből már megélhet két ember is, t. i. férj s feleség (a többiről nem szólok).

Meg is sugtam Etelkának mindjárt, mihelyt a nagy eset után először látogatóban voltam; most már bizonyos.

A papa és mama előtt pedig nem győstem eléggé dicsérni jó fizetésű állásomat. Milyen sok pénz az a 40 frt! Telik abból minderre, telik abból milly gyertyára is. De bis nem valami nagy véleménynyel voltak az én nagy fizetésű állásom felől.

— Lehet is arra megházasodni! Nem elég az egy kanári eltartásához szükséges hangyatojásra sem.

Elkeseredésemben, vagy más miatt, elég az hozzá, hogy influenzába estem. Eh! csak nem fekszem ágyba evvel a muszkabetegséggel! Jártam, keltem, dolgoztam s vizittem Etelkánál. Persze, hogy nem szóltam semmit az én orosz vendégemről (tán, hogy kitiltanak?!), sőt ellenkezőleg lehetőleg titkoltam.

Látogatásom csak olyan volt, mint a többi. Én reménykedtem, a papa morfondírozott, a mama nem biztatott. Etelka pedig olvasott. Es olyan helyzet volt, mely soká így nem tarthatott.

Végre a mama változtatta meg a helyzetet az által, hogy felszólította Etelkát, hogy ne csak ő „élvezzen”, hanem részeltessen abban minket is, t. i. olvasson fel. (Dehogy vállalkoztam volna, hogy felváltom Etelkát, mikor már az influenza eltitkolása miatt kifejtett erőlködésben alig tudtam könyveimet titkolni.)

E közben Etelka az ő szép csengéstű tiszta hangján elkezdte olvasni a kezében levő könyv-

## Elszöktetett férj.

— Operette a megyében. —

Elszöktetett leány-, feleség-, anyós- és menyasszonyból kellestől többet irtak már a furábbnál furább tárgyak után kapkodó operette librettisták, de elszöktetett férjről, még azok a legmerészebb fantáziájú bohémek sem álmodtak. Már most ezt is megtehetik, mert, hogy az operettek dallamos refrainjével szóljunk!

Már sugnak, hm!  
Már bugnak, hm!  
Mostan ennek folytán,  
A hában s más egyébűt,  
Szimatolnak egy nagy botrányt."

Hogy operette-librettistáink ne sokat fáradjanak, adjuk itt a pikánsul bohémizáló történet vázlatát, természetesen a nevek elhallgatásával, mert az nagy indikáció is volna, meg különben is mellékes. A történet színhelye a megye.

## Első felvonás.

Tizenhét éves esztendővel azelőtt a fiatal megyei földesúr még hetke bajszu lovente volt és gyönyörű szép menyasszonya után épen úgy epedezett és ábrándozott, mint Romeo Juliáért.

Asztán egymáséi lettek, és éltek irigylésre méltó boldogságban 18 hosszú esztendő. Mert ahol a szerelmesek szép vagyon és jó egészség járul, ott még a pressimista Schoppenhauer is boldogságról regél.

Hanem a szív, az a boldogos szív...

És itt következik a

## Második felvonás.

Tizenhét éves év múlva fölfedesi a már deres haju ur, hogy ő aszrnyan csalódott, mikor azt hitte, hogy feleségét a sűrű fogja szeretni.

Ugy jött rá erre a fölfedezésre, hogy egy szép napon meglátogatta birtokán egy eddig ismeretlen nőrokon.

A nőrokonok mindig veszedelmek, különösen pedig, ha szépek. A földesúr a rokoni vonalomból és szeretetből kimálkozó leple alatt gyakrabban sétált vele a parkban. Szédítő séták voltak, úgy, hogy egyszer térdre tántorodott a férfi:

— Nem bírom tovább. Kimondom, hogy imádlak.

— Én is téged.

— Oh én legboldogabb a...

— Semmi szentimentalizmus, hanem, miután a dolog formális részén átestünk volna, térjünk át annak praktikus oldalára. Neked, ha jól emlékszel, van ugyanis egy feleség.

— Van. Nagyon jó asszony, hiszen tudod, hogy nagyon szeret, de hát az én szívem...

— Semmi szentimentalizmus. Ezen a bajon segíteni kell. Hajlandó ön?

— Hogyan?

— Majd meggugom.

Erre aztán meggugta neki és abból következett a

## Harmadik felvonás.

Megszöktek, hiszen ha nem szöktek volna meg, akkor nem volna az anyag operettre alkalmas. A fiatal nőrokon vitte az egykor boldog férjét, most boldog szerelmeit és es az unikum a szöktetések történetében.

A boldog szerelmes asztán otthon az atyjánál megkérte nőrokonának kezét és meg is kapta. Gyűrűt váltottak és összecsokolóztak és... és... megindították az első feleség ellen a válópert.

Eddig az operette. Most jön asztán egy esetleges tragédia anyaga. Az asszony ugyanis bészut akar állani hűtlen férjén és csabítóján. Nem a kar válni.

Hanem ő is pert készül indítani a férje ellen, de nem való, hanem bűnpört. Mert a deres haju Don Juan eszeveszotten pazarolja a neje vagyonát új menyasszonyára.

Szóval kitelhetik még ebből a megyei szennácsiából esetleg egy tragédia is.

Rulz.

ből egy szerelmében csalódott leány szomorú történetét.

Minden jól ment, a felolvasás szép, története szomorú, a papa egykedvű, a mama elérzékenyülésre hajlandó.

En pedig... mikor a kedves felolvasónő oda ért, hogy a csalódott leány, a férfi állhatatlanságán úgy akar bosszút állni, hogy elköltözik az árnyékvilágból: abban a pillanatban orromat egy erős influenza roham elkeredte csavarni, marni úgy, hogy szememből egy pár könyösepp gördült ki, s hogy további katasztrófának elejét vegyem, zsebkezdőmet araszombhoz emeltem.

De nini! A mama sir. És valóban sirt. Kikeseregven magát a költői igazság igaztalan volta fölött, t. i. a fölött, hogy annak a szomorú sorsú leánynak oly csalódottan kellett eltávoznia a hűtlen világból, — ráam fordítva könyes szemeit, lelkesedéssel így szólt:

— De te nem leszel ilyen (mint a milyen tudniillik azt a szomorú sorsú leányt megcsalt férfi volt). Ugy-e nem? Hogy is lennél. Kiismeretek, hogy igaz szívű vagy, hogy őszinte vagy, hogy nem vagy olyan érzéketlen mint a többi fiatal, hogy tudsz érezni, tudsz szeretni. Etelkám! Ilyen férj kell neked.

Amulatomban minden influenzám elmúlt. Csak asztán tudtam meg, hogy az orosz-nátha facsarta könyeimet a mama a felolvasás-beli leány szomorú sorsa által előidézettnek gondolta.

Oh te drága influenza!

A papa még az nap kapacitálva lett.

As eljegyzés már megtörtént. A lakodalmi eljárás pedig csak azért lett beszüntetve, mert időközben Etelka lett influenzás.

Pedig neki nem volt rá szüksége.

Dr. Wodianer Sándor.

## HIREK.

— A király vadászaton. A Gödöllő melletti szentjakabi erdőben ma udvari vadászat volt, amelyre gr. Csáky, gr. Bethlen és br. Fejérváry miniszterek is hivatalosak voltak.

— Uj járási széképület. A nagyikikindai járáshoz tartozó tizenegy község elhatározta, hogy Nagyikikindán járási széképületet emel, a melyben a járásbíró, a főszolgabírói hivatal és lakás, a sorozási terem és négy bérbeadandó bolthelyiség nyernek elhelyezést. Ma járt Gróf János nagyikikindai főszolgabíróval Daniel László alispánnal Pavlicsek építész, hogy a felépítendő járási széképület terveit bemutassa. Az ügy már olyan előrehaladott stádiumban van, hogy tavasszal valószínűleg megkezdik az építkezést.

— Millenniumi értekezlet. A torontál-megyei millenniumi nagybizottság ipari csoportja ma Daniel László alispán elnöke alatt értekezletet tartott, a melyen az elnöklő alispán kivül Gróf János nagyikikindai, Lestyan s k y János nagyszentmiklósi, gr. Bethlen Miklós törökbecsei és Chemetz János csenei főszolgabírók, a jegyzői egyeslet képviselőiben Stassik János párdányi jegyző és a megyebeli ipari testületek képviselői vettek részt. Az értekezlet az ipari csoport munkaprogramjának megállapításával foglalkozott.

— A megyei tűzoltó-szövetség köréből. Torontálvármegye tűzoltó-szövetségének igazgató választmánya ez évi február hónap 2-án, délelőtt 1/11 órakor Nagybecskereken, a megyei széképület főispáni kis termében Rónay Jenő főispán elnöke alatt ülést tart. Az ülés tárgyszorozatába az igazgató választmány megalakulása, az alapszabályok módosítása és esetleges indítványok tétele van felvéve.

— Kefekötők panasza. Torontál-megye kefekötő iparosainak egy küldöttsége (Nagybecskerek: Vilmos János, Pollák Nándor és Weep Máttyás; Nagyikinda: Rom József és Zso mbolya; Dörfler Viktor) Streitmann Antal nagybecskereki főgymnasiumi tanár vezetése alatt ma tisztelgett Daniel László alispánnal, hogy átnyujtsa a megyebeli kefekötő iparosok emlékiratát, amely a főként Mokrinban, Grabácban, Kisúszón és Nagykomlóson iparigazolvány nélkül működő kontárkodó ketekötőknek az iparigazolványt bíró kefekötők megélhetését veszélyeztető házálási ellen tesz panaszt s kér orvoslást. Daniel László alispán a küldöttséget szívélyesen fogadta és megígérte, hogy az emlékiratukban felpanaszolt bajok orvoslására a szükséges intézkedéseket megteszi.

— Pancsova egészsége. Pancsova törv. joggal felruházott város közigazgatási bizottságának legutóbb tartott gyűlésén felolvasott főorvosi jelentés szerint a differitusz december hónapban Pancsován 16 áldozatot követelt. Az összes halálozások száma volt 66, a születéseké csak 53. Legtöbb halálozás volt tüdőbajban, még pedig 16; croupban elhalt 8, öngyilkos lett 2.

— Áthelyezés. A nagy. kir. miniszterelnök mint pénzügyminiszter Fekete Kálmán nagybecskereki pénzügyigazgatási számtisztet ugyanilyen minőségben a pécsi pénzügyigazgatóságához helyezte át.

— Farsang a vidéken. A Milkó Vilmos fia özég törökbecsei gőzfűrés- és őrlő malmának hivatalnoki kara, mint a hozzánk beküldött meghívóból értesülünk, a „Római Császár-Szálloda” termében e hónap 27-én a Török-Becsén létesített Gyermek-Ménhely javára zártkörű táncmulatságot rendez.

— Végh Imre, a nagybecskereki kir. törvényszék köztisztelőben álló jeles bírása, a ki influenza-baja miatt majdnem két hétig ágyban fekvő beteg volt, mint örömmel értesülünk, már teljesen felgyógyult és tegnap óta, barátai és ismerősei szívélyes üdvözlésétől környesve, szokott buzgalomával működik bírói tisztében.

— Elhunyt járási orvos. Fehértemplomban nagy részvétet kelt Kozáry János ottani járási orvos elhunyna. Kozáry igen derék, kedvelt orvos volt, a ki hivatalának lelkes odaadással és ritka kötelességtudással felelt meg. Mint járási orvos husz év óta szolgált a Temes vármegyét. 1883-ban lett fehértemplomi járási orvos. Elhunytát két gyermeke gyászolja.

— Vasuti előmunkálati engedély. A ke-rekedelemügyi magyar királyi miniszter Csákovár nagyközségnek, a zsebely-osákovári helyi érdekű vasut Csákovár állomásától Dolác, Tolvadia, Gyér, Tógyer községek s a torontáli helyi érdekű vasutak Bóka állomásának érintésével Uzdinög vezetendő helyi érdekű vasut-vonalra megadott előmunkálati engedély érvényét további egy évre meghosszabbította.

— A drága „és”. Petrovics Gerasim ki-nevezése egy formahiba miatt késett. A felterjesztés ugyanis a „Császári királyi felséghez” volt intézve s Pápay udvari tanácsos, a ki észrevette ezt, visszaküldte a felterjesztést, hogy szurják közbe az alkotmányos „és” szócskát. Ezen mult, hogy Petrovicsot addig ki nem nevezték, amíg aztán ő maga a kinevezést lehetlenné nem tette. — Ebben a kinos ügyben különben a budapesti kir. ügyészség a büntető-törvénykönyv 381. §. 2. pontja alapján már indítványt is tett Linder György orsz. képviselő vád alá helyezése iránt, és pedig azért, mert Linder azt szinlelte, hogy az 5000 frtra Szűry Dénes számít, Petrovics Gerasim előtt megbatalmazottjaként szerepelt. A cselekmény az idézett törvényszakas értelmében hivatalból üldözendő. Petrovics Gerasim ellen nem emelte a megvesztegetés vádját az ügyészség, mert Petrovics Gerasim inkább sértett félként szerepelt. A törvényszék a vizsgálat vezetésével Balónyi Imre törvényszéki bírót bízta meg. Az ügyészség indítványt tett Linder Györgynek a képviselőháztól leendő kiadatása iránt Linder György ma különben a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A „Magyarország” tudósítójának velem való beszélgetése alapján egy közlemény jelent meg, a mely a többi laptól is átvétetett. Betegségemnek és feldult kedélyállapotomnak tulajdonítom, hogy ezen beszélgetésem alkalmával az egész tényállást a maga egészében és részleteiben nem adhattam úgy elő, a mint azt bizonyítékokkal is igazolni fogom, s ezért több lényeges pont tekintetében, a tudósító hibája nélkül, félreértésre adhattam okot. Nem szándékom most ezekkel részletesen foglalkozni, csupán azon kérelmet intézem a nagy közönységhez, hogy ezen ügyben, melyben minden polemától tartózkodni fogok, — a tényállást a bíróság előtt adandó vallomásom alapján ítélje meg, addig pedig legyen irántam türellemmel. Linder György.

— Gróf Szapáry Gyula és a temesváriak. A temesvári szabadelvű párt vezető férfiai tegnap, vasárnap bizalmas értekezletre jöttek össze a pártelnök, Plausich Máttyás kir. közjegyző lakásán. Az értekezlet, mint temesvári levelezőnk írja, egyhangulag elhatározta, hogy a jövő vasárnapra nagy pártgyűlést hívnak össze. A temesvári szabadelvű párt ugyanis, mint ennek már több ízben tanujelét adta, lelkesült híve a Wekerle-kormányznak és melegen óhajtja az egyházpolitikai reformok megvalósítását. Minthogy gr. Szapáry Gyula, a város országgyűlési képviselője közelebb a szabadelvű pártból kilépett, a temesvári szabadelvű párt szükségét látja annak, hogy a kilépéssel szemben, valamint az egyházpolitikai javaslatok mellett elfoglalt álláspontjáról nyilatkozzék.

— Rider Haggard. Emegyorsan világhírűvé vált angol regényíróról érdekes apróságokat közöl egy angol ifjusági folyóirat, a „Young Man.” A mely vallásos érzelű író családja minden nap egybegyűl a reggeli előtt a cseledeggel együtt az ebédelőben, a hol a házi ur maga olvas fel nekik egy-egy fejezetet a bibliából, a melyre rövid közös imádság következik. Munka köében a költő rendszeren két íróasztalnál dolgozik felváltva, mert időről időre szükségét érzi annak, hogy a helyét változtassa. Ha egyszer egy tárgy kidolgozásába belefogott, szakadatlanul és igen gyors menetben halad előre a munkában, a mig csak el nem készül vele. Naponként átlag 3000—4000 szónyi kéziratot szokott ilyenkor 6—8 héten át egy folytatásban leadni. Illetőleg a kész fogalmazatát rendszeren írógépén dolgozó segédjének diktálja, hogy annál kevesebb vesződsége legyen a próbaívek javításával. Könyveinek majdnem mindegyike egészben, vagy 6 hónapig foglalkoztatta őt. Legtöbbet dolgozik télen és pedig a délutáni, meg az esti órákban, mert délelőtt, kivált nyáron, a gazdaságában szeret forgolódni. Egyáltalában nagyobb barátja a falusi, mint a városi életnek, a mely sok háson kívül járáskelással, étvágy- és álomvesztéssel jár nála. Rider Haggard a külügyminiszterium hivatalnokának készült, s mig első regényével, a „Salamon király kincsé”-vel híressé nem lett, a szépirodalmi munkát csak kellemele szórakozásképpen gondolta folytatni. Leghíresebb művét, a She-t, a mint mondja, valóságos munkálzatban, hat hét alatt vetette papírra, s ép ezzel aratta eddigi legnagyobb anyagi sikerét is.

— Leköszönés. Nagy-Tószegről írják, hogy dr. Klein Miklós, a nagykomlósi uradalom orvosi állására nyert meghívása folytán a nagy-tószegi kerületi orvosi állásáról lemondott.

— Politikai affairek. Perczel Dezső, a képviselőház alelnöke és gróf Szapáry László országgyűlési képviselő között tegnap délután három órakor kardpárbaj volt a budapesti Nemesi Lovarda tornateremben. A

párba Percezel Dezső ismeretes képviselőházi beadvényéből kifolyólag keletkezett és a kihívást személyes szótárváltás előzte meg. Segédek voltak Percezel Dezső részéről Rohonczy Gedeon és Percezel ezredes és gróf Szapáry részéről: gróf Dessewffy Aurél és gróf Károlyi László. A párbaiban mind a két fél megabesült. Gróf Szapáry László az arcán, ajka fölött könnyű sebet; Percezel Dezső nagyobb vágást kapott homlokán, amely a szemén keresztül az arcára lenyulik. Szerencsére a szem sértetlen maradt és arra nézve a sebnak veszélyes következménye nem lesz. — A Percezel Dezső és gróf Esterházy Miklós Mórion közti felmerült ügy lovagias uton békés elintéztést nyert. Percezel Dezső megbízottai br. Üchtritz Zsigmond és gr. Andrassy Gyula; gróf Esterházy Miklós Mórion pedig gróf Festetich Tassiló és gróf Esterházy Mórion voltak.

— **Herczeg Ferencz Verseczen.** Herczeg Ferencz a múlt szerdán szülővárosában Verseczen felolvasást tartott a verseczi ir. nőgyelet javára rendezett estélyen. Herczeg az uszályos ruhákról tartott felolvasást és valóságos ünnepelték földieit, kik méltán büszkék reá. Az estély igen látogatott volt és 300 frt tisztajövedelmet hozott a nőgyelet pénztárának.

— **A mokriini bíró.** De Sörgo Antal Mokriin községének bírája szövetségben Brazarroto Ferencz utbiztosal és együttes erővel ezekre menő összegekkel károsították meg a községet. De Sörgót a nagy-kikindai törvényszék annak idején közokirathamisítás, váltóhamisítás és sikkasztás miatt hét évi fegyházra ítélte. Az ügyet a minap tárgyalta a kuria a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

— **Milán halálhíre.** Berlinben a birodalmi gyűlésen tegnap az a hír terjedt el, hogy Milánt a vasárnapról hétfőre virradó éjjel Belgrádban megölték. A kőszá hírekkel szemben Marschall államtitkár magánaton kijelentette, hogy a külügyi hivatalhoz erre a dolgra vonatkozólag semmiféle értesítés sem jött.

— **Difteritisz.** Franzfeldről írják, hogy a községben a difteritisz ismét teljes erővel pusztít. A borzasztó ragály ellen, mely napoként két-három áldozatot szed, a hatóságok a legkiterjedtebb óvintézkedéseket tették.

— **A komlói ördög.** Nagy-Kikindáról írják nekünk a következő mulatságos dolgot: Mejsze n-komlói oláh juhásznak a minap meggyült a baja az ördöggel. Kora hajnalban kiterelte nyáját a faluvégi bozótosba. Hideg volt, rőszéből tüzet rakott s el is pipázgatót volna ott melegedve, ha a puli szokatlan vonítása meg nem zavarja. Felveti fejét s uram teremtem, kit lát szembe a tűz mellett? Magát az eleven ördögöt vörös sapkában. Nosza, keresztet vet magára s ész nélkül felpattan a szintén megijedt számárra. Birkát, pulit, pipát feledve, főbe kollintja a fülest s vágat haza felé. De uramfia, az ördög sem volt rest, felugrott a juhász nyakába s már most hárman vágatnak hazafelé s mennél gyorsabban kapaszkodik az ördög a juhász nyakába, az annál kétségbeesettebb módon veri a jó fülest. Otthon a kapuba csapódnak, a juhász felesége kiszaladt a zajra s az ördög láttára maga is fejét vesztí, átveti magát a kerítésen s felveri a szomszédokat. A felvasvillázott atyafiak előtörnek, de nem lelik se Mojszét, sem a szamarát. A szobában azonban ott lelik az ördögöt a kuczkóban dideregvő. Lámpással a szemébe néznek s felismerik benne a minap itt járt vándorkomédiás kis majmát.

## VASUT-ÜGYEK.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Hirdetmény. A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a nagybecskerek—pancsovai vonal közeli megnyitása alkalmával a vonalon két személy- és két vegyes vonat fog forgalomba helyeztetni. A közlekedési idők a következők: 3901. sz. szem. von. Pancsova ind. 2:35 éjjel, Nagy-Becskerek érk. 5:40 reggel. 3911. sz. vegy. von. Pancsova ind. 3:35 d. u. Nagy-Becskerek érk. 7:12 este. 3902. sz. szem. von. Nagy-Becskerek ind. 7:20 este, Pancsova érk. 10:26 éjjel. 3912. sz. vegy. von. N-Becskerek ind. 8:25 reggel, Pancsova érk. 12:11 d. u. E vonatok N-Becskereken csatlakozásokat közvetítenek a nagykikinda—nagybecskerek-i vonal vonataihoz. N. Kikinda felé illetve felől, továbbá Sándorudvaron a 3911. sz. vegy. vonat kivételével a nagybecskerek—verseczi vonal vonataihoz Versecz felé illetve felől. Bővebbet a kifüggesztett hirdetményekből. Budapest, 1894. január 16. Az igazgatóság (Utányomása nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

Onstrák-magyar voralbergi és lindai áruforgalom. F. é. márczius hó 1-én az onstrák-magyar voralbergi és lindai áruforgalomban szarvasmarha szállítására új külön díjszabás lép hatályba, mely által a fenti forgalomban 1886. évi márczius hó 1-től érvényes külön díjszabás pótlékaival együtt hatályon kívül helyeztetik. Budapest, 1894. január 16-án. A magyar kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében.

# Táviratok.

## Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 23-án.)

**Budapest, január 23.** (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén napirend előtt br. Andreánszky Gábor szólalt fel, azt panaszolván el, hogy a földmivelésügyi bizottság a képviselőház folyosóján tartotta előadó-választó gyűlést.

Darányi Ignác kijelenti, hogy a bizottság az elnöki társalgóban tartotta ülését.

Gróf Bethlen András földmivelésügyi miniszter a választás megismétlését javasolja, amit el is fogadtak.

A képviselőház ezután tovább folytatta az ifj. Ábrányi Kornél második mentelmi ügyében megindult vitát.

Chorin Ferencz pártolja, Szalay Károly és Makkfalvay Géza pedig nem fogadják el a mentelmi bizottság jelentését.

Tíz képviselő névszerinti szavazást kérvén, az elnök ezt elrendeli.

A képviselőház névszerinti szavazás útján 37 szótöbbséggel elfogadta a mentelmi bizottság jelentését.

Ezután vita nélkül felfüggesztette a képviselőház a csalárd bukással vádolt gróf Zichy Hermann mentelmi jogát, mire elnök az ülést bezárta.

Legközelebbi ülés pénteken lesz.

## Képviselőházi szecsnák.

Az ülésteremben.

**Budapest, január 23.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ifj. Ábrányi Kornél kiadatása ügyében elrendelt névszerinti szavazást megelőző szünet alatt izgatott jelenet játszódott le a képviselőház üléstermében. A képviselők nagy része a folyosókra tódult, másik része meg egyes csoportokba verődve benn az ülésteremben maradt. Egy ilyen csoportban Urányi Imre rosszaló hangon nyilatkozott ifj. Ábrányi Kornél amaz eljárásáról, hogy egy diurnistát táviratlopásra vett rá. Az éppen arra haladó Hock János ingerült hangon vágott közbe:

— Ez hazugság!

Ebből azután szenvedélyes szótárváltás következett, melynek részletei a nagy zajban elmosódtak.

A folyosón.

**Budapest, január 23.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Urányi Imrének a folyosón is affaireje támadt. Itt Boross Samuval, a Pesti Napló munkatársával tűzött össze, aki Urányit még a délután folyamán provokáltatta.

## A pfbános ur mosakodása.

**Budapest, január 23.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Wosinszky apari plébános, a Percezel Dezső állítólagos reversalisának birtokosa, ma hosszasan reflektálva Percezel nyilatkozatára, emlékezetből elmondja ama bizonyos magánlevélnek tartalmát, a melyben Percezel többek között állítólag ezeket is mondja:

— Jó katolikus voltam, vagyok és leszek mindenkor. A felmerült egyházpolitikai kérdésben a legilletékesebb faktor, a hercegprímás álláspontjára fogok helyezkedni.

## Megörült tablai bíró.

**Budapest, január 23.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Fenyvessy Arnold a budapesti büntető törvényszék egyik legtehetségesebb bíróját, aki tavaly márcziusban a táblai bírónak való kinevezetése fölötti örömeiben elmeháborodott lett és akit azóta a lainsi tébolydában ápolnak, elmebajának reménytelenre fordultával ma gondnokság alá helyezték.

## REGÉNY-CSARNOK.

### Szemet — szemért.

Regény  
Írta: Trollope A.  
XV. FEJEZET.

(53-ik folytatás.)

De most, midőn szikla fészkeből csak ennisig jött, úgy rémlett előtte, mintha teljesen alkalmatlan volna rá, hogy a világgal csak ennyire is érintkezzen. S az ismételt kérdést is oly hangon intézte hozzá, milyenem egy lady nem igen szokott beszélni. Vajjon nem jogosan rosszszálná-e minden barátja, ha ily nőt vinne, mint anyósát Angolországba?

— E kérdésre nem válaszolhatok most rögtön, mondá Fred.

— Remélem, ön ezzel nem azt akarja mondani, hogy elhagyja őt?

— Bizonyval nem. Epen ma akartam átmenni Ardkillba, Kocsim már készen áll. Remélem, Kata jól érzi magát.

— Nem érzi jól magát. Hogyan érezhetné magát jól.

— Miért ne? Én nem tudom, hogy beteg. Kérem szóljon, mit tehetek érte?

Most O'Hara azon végtelen megvetésnél fogva, melyet ezen ember iránt érzett, alkalmassint elfeledte, hogy a saját mostani helyzete is olyan, mely csaknem lehetetlenné tenné bárki számára, hogy méltóságát teljesen viselje magát irányában. Miután Fred saját hibájából jutott félésszeg helyzetbe, nem látott semmiféle tisztességes menekülést. A moralisták okvetlenül azt mondanák neki, hogy akármilyen legyen a leány rokonsága, nélkül kell őt vennie mindenesetre, de azt lehetetlenné tette rá nézve nem csupán esküje, hanem ama meggyőződése is, hogy legfőbb kötelessége megővni családját a lealacsonyítástól. Es mégis, hogyan mondja meg a valót és hogyan hivatkozassék családi becsületére az anya előtt, kinek ajkai oly kérdést intéznek hozzá, mint az imént mrs. O'Hara — s kinek kérdését ily körülmények támogatják! állása oly nehézzé vált, hogy lehetetlen volt megőriznie önértétét, sőt lehetetlen volt igazat is szólnia. Az anya újra ismétlé kérdését.

— Egy dolog van, a mit önnek meg kell tenni érte, mielőtt egyébről lehetne beszélnünk. Mikor fogja őt nélkül venni?

Egy pillanatra azon válasz lebegett ajkain, hogy ezt nem teheti mindaddig, míg nagybátyja él; — de egyszerre érzé azt is, hogy ennek útjában két homlokegyenest ellentétes ellenvetés áll, melyek közül mindegyik elég erős arra, hogy nagyon veszélyessé tegyen ily feleletet, mely azon ígéretet foglalná magában hogy szándéka nélkül venni a leányt, de nagybátyja halála után, holott ezt bizonynyal nem szándékosított tenni és ha mindjárt meg is ígérné azt, a mit nem akart beváltani, okvetlenül felzudítaná maga ellen a vele szemközt álló nő féktelen haragját. Ha most Kata jel nlegi állapotában vonakodnék teljesíteni azon házassági esküket, melyekkel akkor kötelezte magát, midőn a leány még ártatlan volt, e nő keblében oly dühöt szítana lángra, melylyel nem mert szembezállni. Fred tehát felkelt fel s alá jart a szobájában, míg mrs. O'Hara foyvást szemével kíséerte őt és koronkint ismétlé kérdését.

— Egyetlen napot se szabad vesztetni. Mikor veszi nélkül gyermekét?

Végre Fred egy ajánlatot tett, melyet mrs. O'Hara elfogadott. A hírek, melyeket vele közölt nagyon váratlanul lepték meg. Rendkívüli levertséget érez. Kata, az ő kedves Katája bizonynyal drágább előtte mindennél. Hadd gondolkozzék még ma délután a dolog felett. Holnap mulhatlanul átmegey Ardkillba. Az anya rendkívül aggodott, el volt határozva üldözni ez embert a világ végeig, ha megkísérlené hűtlentül elhagyni és megcsalni leányát, de érezvén, hogy a jelen perczen nem kényseritheti őt, belenyugodott ismételt ígérétebe, hogy másnap meglátogatja őket, s ezzel eltávozott.

Mrs. O'Hara távozása után Neville egyedül és mosdulatlanul ült pár óráig szobájában. Hogyan szabaduljon azon bajoktól, melyek őt környezeni látszóttak? Felmerült elméjében azon gondolat is, hogy talán czélszerű volna kerekét oldani és londoni klubjának aránylag biztosabb távolából megírni a valót. De ezen elhatározás oly aljas volna, hogy többé soha se léphetne emelt fővel az emberek elé. A leány bizott benne és bizalma juttatá őt e szerencsétlen helyzetbe. Nem hagyhatja el őt. Mégis jobb odamenni hozzájuk és szembezállni az anya egész féktelen haragjával. Katát szeretni fogja örökké, ha elfogadja szerelmét neve nélkül, melyet nem adhat neki. Egész életét neki fogná szentelni. Elhalmozza mindazon fényvel mely pénzért megszerezhető. Ezen ajánlatot meg kell tennie. A harag és düh fellobbanásában Katának nem lesz része, s Fred voltaképen, szíve mélyében csak az anyától és a lelkészről félt. De vannak perczek, midőn egy férfinak szembe kell szállnia mindennel, a mitől fél, — s azon ember, ki azt nem meri tenni ily perczen, nem érdemel egyebet a gyáva névvel. (Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájfer Lajos.

**H i r d e t é s e k.****Meghívó.**

Az

**Ittebei takaré- és hitelszövetkezet**

1894. évi február hó 10-én, délelőtt 9 órakor

**évi rendes közgyűlését**

tartja, melyre a tisztelt tag urak ezennel meghívotnak.

**Tárgysorozat:**

1. Elnök és szavazatszedő bizottság választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és a mérleg előterjesztése, valamint az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
3. A tiszta jövedelem hovatartozásáról való határozat.
4. Az alapszabályok 28. §-a értelmében négy igazgatósági tag választása, valamint a 34. §-a értelmében új felügyelő bizottság választása.

Az igazgatóság.

**Az ittebei takaré- és hitelszövetkezet**

1893. évi

**zárszámadása.**

Vagyon.	Zármérleg.	Teher.	
Pénztári számla . . . . .	1444.78	Üzletrészek-számla . . . . .	23750.—
Váltó-számla . . . . .	108997.77	Betét-számla . . . . .	73232.45
Kölcsön-számla . . . . .	28546.94	Visszeszámitolási-számla . . . . .	32442.—
Bekebelezési kölcsön-számla . . . . .	11720.—	Tartalékalap-számla . . . . .	5000.—
Előleg-számla . . . . .	5722.—	Különleges tartalékalap számla . . . . .	10829.95
Értékpapiros-számla . . . . .	335.—	Különleges tartalékalap értékpapiros-számla . . . . .	30.50
Giró-számla . . . . .	320.04	Nyeremény-számla . . . . .	95.66
Butor-számla . . . . .	196.86	Tiszta nyereség . . . . .	6902.33
	<b>152282.89</b>		<b>152282.89</b>
<b>Tartozik.</b>	<b>Veszteség- és nyereség-számla.</b>	<b>Követel.</b>	
Fizetések számla . . . . .	960.—	Váltókamat-számla . . . . .	7380.83
Kezelési számla . . . . .	337.06	Kölcsön kamat-számla . . . . .	1776.68
Dij-számla . . . . .	106.—	Bekebelezési kölcsön kamat számla . . . . .	1130.25
Szolgafizetés-számla . . . . .	168.—	Előleg kamat számla . . . . .	357.52
Betét kamat-számla . . . . .	4566.16	Zálog kamat-számla . . . . .	1.—
Visszeszámitolási kamat-számla . . . . .	1087.08	Késedelmi kamat-számla . . . . .	55.12
Adó-számla . . . . .	914.51	Betét kamatadó-számla . . . . .	38.79
Közköltség-számla . . . . .	195.99	Kezelési költség-számla . . . . .	4589.94
Házbér-számla . . . . .	100.—	Átiratási díj-számla . . . . .	7.—
Tiszta nyereség . . . . .	6902.33		
	<b>15337.13</b>		<b>15337.13</b>

Kelt Szerbitteben, 1893. évi december hó 31-én.

Az 1893. év végével az alólírott szövetkezetnek volt 65 tag 950 üzletrésszel; az év folyamán átruházott 14 tag 184 üzletrészt 10 tagra.

Üzletrész felmondás nem fordult elő.

Mirel a kereskedelmi törvény 246. §-a alapján ezennel jelentést teszünk.

Palanatsky A.,  
pénztárnok.Klein Mór,  
könyvelő.Deutsch Jakab,  
aligazgató.Jenovay Zoltán,  
aligazgató.

A kereskedelmi törvény 195. §-a alapján az alólírott felügyelő bizottság jelenti, hogy a fennebbi zárszámadást, illetve mérleget a könyvekkel és pénztári állapottal összehasonlítván, azokat minden tekintetben helyesnek találtuk és egyuttal az igazgatósággal egyetértelműen ajánljuk, hogy a 6902 forint 33 krnyi tiszta nyereségből üzletrészenként 7 forint elosztassék, a fennmaradó 252 frt 33 kr. pedig a nyereség-számlához csatoltassék.

Kelt Szerbitteben, 1894. évi január hó 8-án.

(64—1.1)

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Grünwald József.

Jenovay Imre.

Veysz Zsiga.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskerekén.